

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—

fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kath. iskola védelme.

A magyar keresztény társadalom áldozatkész-ségét iskolaügyünk iránt az Iskolaegyesület feladata felébreszteni és folyton ébren tartani. Ezen nemes hivatásának kívánt eleget tenni akkor, midőn a kath. egyházi és iskolai javak egységes biztosításának eszméjét megvalósítani, az Iskolaegyesület céljainak a javára keresztülvinni törekszik. Első lépése a cél felé az, hogy a bibornok-hercegprimás ő főmagasságához hódoló tisztelettel a következő kérelemmel járult: Főmagasságú Bibornok-hercegprimás Úr. Kegyelmes Atyánk! Kath. népoktatási intézeteink és általában a kath. szellemű magyar népművelés előmozdítására alakult és szervezett Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület céljait csakis megfelelő anyagi eszközökkel valósíthatja meg. Valóban fájó érzéssel látjuk, hogy népiskoláink az 1907. évi XXVII. t.-c. §§-sainak korszerű kívánalmait alig tudják már most a hívek anyagi szűk helyzete miatt ellátni, szinte félfő gondolat fog el, ha a képzők küszöbön álló reformjára gondolunk, ami ismét csak anyagi terhek árán oly korszerű reformokat ró a kath. képzők fentartóinak vállaira, hogy képzőink fennmaradása válhat kétségesse. Emellett a felnöttek oktatásának kérdései is annyira előtérbe helyeződtek, hogy ezek megoldására sietnünk azért szükséges, nehogy az egyházellenes irány hívei a tért maguknak lefoglalják.

Ezeknek a követelményeknek megvalósításához pénzre van szükségünk. Minden elfogulatlan tényezőnek készséggel el kell ismerni azt, hogy ezekkel a kérdésekkel szemben a nagymélt. püspökkar mindig a legnagyobb áldozatkésztséget tanúsította, de mert nemcsak ezek a kérdések megoldása és rendezése, hanem sok más kulturális követelmények megvalósítása óriási módon igénybe veszik ezt az áldozatkésztséget és talán csak egyedül erre támaszkodnak, az Orsz. Magyar Kath. Iskolaegyesületnek gondoskodni kell egy olyan állandó jövedelmi forrásról is,

amiből az itt elsorolt célok elérhetőse és megvalósításával összekötött kiadásokat fedezni lehet: ez a forrás a kath. püspöki, káptalani, szemináriumi, szerzetesrendi vagyonoknak, nemkülömben az egyes egyházmegyei főhatóságok alá tartozó ingatlanoknak, templomok iskolák, plébániák, tanítói lakásoknak egységesen egy meglévő hazai biztosító intézet kötelékében való biztosításából eredne.

Ezek a javak egész helyesen manapság már biztosítva vannak szétszórtan különféle biztosító intézeteknél, ha azokat nem ilyen módon, hanem úgy, amiként már jelezni szerencsénk volt egy biztosítóintézetnél egységesen biztosítani, igen szép állandó jövedelemhez juthatna az Iskolaegyesület, amiből minden megterhelés nélkül megvalósíthatnók azokat a követelményeket, amiknek megvalósítására bennünket a törvény kötelez s kath. érdekeink megóvása pedig kényszerít. Eddig ezekből a biztosításokból egyes ügynököknek volt hasznuk, amenyiben a biztosítások szokásos jutalékát ők kapták. Minekünk ninesen más célunk, mint az így szétfolyt kath. pénzt egységes mederbe terelni, amelyből aztán a kath. iskolák, képzők és egyéb intézetek szükségletei fedeztessenek az Iskolaegyesület közreműködésével. Az ügynöki teendőket az Iskolaegyesület központja, egyházmegyei körei és plébániai csoportjai szakszerű szervezetüknél fogva elláthatják és el is fogják látni. Mi tehát az egységes biztosítás által az ebből eredő hasznot akarjuk összegyűjteni és államosítani. Hogy ennek a lehetősége megvan, álljanak itt is azok az adatok, amiket az iskolaegyesület megkeresésére a biztosító intézetek írásban hozzánk betérjesztettek:

Arra az esetre, ha ezeket a biztosításokat, egy biztosítóintézetnél kötnénk meg, 15—25% jutalékot helyeztek kilátásba a hazai biztosítóintézetek, így

1. Gazdák Biztosítószövetkezete.
2. Az Első Magyar.
3. A Generali,

4. A Fonciere. Felkérésünkre eddig választ csak az «*eterna*» nem adott.

Meg alázattal kijelentjük, hogy az egyes egyházmegyékben ily módon begyűlt jövedelmet az Iskolaegyesület illetékes egyházmegyei köre, az egyházmegye területén fennálló népoktatási szükségletekre fordítja; tehát még az ily befolyó jövedelmet is maga az egyházmegye használja föl elsősorban s csak bizonyos hányada esik a szegényebb egyházmegyék nagyobb szükségletének gyámolítására.

De nemcsak Iskolaegyesületünk remél az egyesleges biztosításból évenként 200—250 ezer K jutalékot, hanem az illető biztosító feleknek biztosítási feltételei is tetemesen olcsóbbak lesznek. Tehát a püspöki, káptalani, plébániai, iskolai és egyéb egyházi javakra nézve is ezen túl kevesebb kiadást jelentene az egyesleges biztosítás, amiről adatszerűen is meggyőződünk.

Ezekből az adatokból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a biztosító intézetek az Iskolaegyesület szervezetében létező egyházmegyei köröket és plébániai csoportokat oly szervezetnek ismerték fel, amely szervezet a biztosításoknál alkalmazott ügynöki teendőket kellőleg megoldani tudja s így ezt az eszmét, amely már különféle formában felvetett, Egyesületünkkel éppen ezen szervezetnél fogva könnyen megvalósíthatónak s így az eszmét a kivételre teljesen idő és alkalomszerűnek ítélték meg, amiből sem a biztosító felekre, sem a biztosító intézetre semminemű nehézség elő nem fordulhat. Haszná a biztosító feleknek az olcsóbb biztosítási feltételek és az a tudat, hogy a kath. népoktatási intézetek szükségletének fedezésére 200—250 ezer korona évi oly jövedelem gyűl össze, amelyet eddig nem az Egyház élvezett. Az az őszinte lelkesedés, amellyel az Iskolaegyesület magasztos céljait szolgálja az ügyvezető igazgatóság vállalkozott, arra indítja, hogy mély hódolattal esedezik Főmagasságod kegyes színe előtt, méltóztassék böles belátása szerint a nagymélt. püspöki kar tanácskozmánya elé vezérelni ezen ügyünket, határozná el a nagyméltósági püspöki kar, hogy az eszmét elvből elfogadja és magas szavával utasítja az Országos Katolikus Iskolaegyesületet, hogy azt megvalósítsa. Hódoló tisztelettel megújítva legalázatosabb kérésünket stb.

Úgy értesültünk, hogy a nagymélt. püspöki kar f. hó 19-én tartott tanácskozásán már foglalkozott is az ügyvel; ez a körülmény csak arra buzdíthatja az Iskolaegyesület ügyvezető igazgatóságát, élén *Giesswein* Sándor apát-elnökkel, hogy a részletesebb adatok egybegyűjtésével teljes képét tárja fel az eszme megvalósítására vezető módozatoknak. Ily módon tényleg elérhetjük azt a kedvező helyzetet, hogy már a közel jövőben tekintélyes összeg áll a kath. népoktatási intézetek fejlesztésére és fentartására az érdekelt tényezők minden újabb megterhelhetése nélkül, s az az összeg, amely eddig mint a talaj-

viz észrevétlenül szétfolyt, ezentúl egy patakba terelődve hatásosan szolgálja majd a kath. iskolák védelmét. Adja Isten.

Rohn Nándor emlékezete.

Öreges K. emlékezéséde, melyet a legutóbbi Tanácsülésen tartott.

Mai összejövetelünknek, gyűlésünknek a rendes munkásság mellett egy szomorú feladata is van. Szomorú, mert itt, e helyen, e gyűlékezeten, ahol az élet számára dolgozunk, a katolikus oktatás, nevelés útjait egyengetjük, a kérelhetetlen halál munkájáról kell megemlékeznünk. Egyik boldogult buzgó társunk, a katolikus népoktatás kidölt oszlopos tagja iránt kell lerónunk kegyeletünk adóját. Nem a szokás hatalma készíteti erre a katolikus Tanügyi Tanácsot, hanem az elhunynak igazi érdemei.

Mert Rohn Nándor soproni igazgatótanító valódi, élenyészhetetlen érdemeket szerzett s működése oly mély nyomokat hagyott a népnevelés országútján, hogy mulasztás volna e nyomokat figyelmen kívül hagyva az enyészetnek szóltanul átengednünk.

Nem! nem tehetjük ezt. Nem tehetjük, mert emléke kegyeletre méltó; de nem tehetjük azért sem, mert nekünk kath. tanítóknak szükségünk van világító tüzekre, melyek útjainkat jelöljék, szükségünk van példákra, amelyek törhetetlen buzgalomra, lankadatlan kitartásra ösztönözzenek.

Rohn Nándor működése világító faklyaként lobog előttünk, amelyet bátran követhet minden kath. tanító. Az ő működése világos példa arra, hogy hogyan szolgálja minden kath. tanító a magyar hazában a vallásos népnevelés ügyét.

Lássuk csak mit tett, mit tanulhatunk tőle?

Az ő működése is úgy kezdődött, olyan igénytelen kicsike körre szorítkozott, mint annyi más tanító emberé.

Szülőfalujában, a pozsonymegyei Micsérd-Dénésden kezdte meg működését, édes atya mellett mint segédtanító. Ott bontogatja szárnyait, ahol öregatyja 42 évig, édesatyja pedig 47 évig tanítóskodott. Egy évi működés után már rendes tanítónak választották meg. De csakhamar távozik, mert 1883-ban a vallás- és közokt. miniszter az újonnan szervezett segesvári állami elemi iskolához nevezte ki igazgató-tanítónak.

A 23 éves ifjúra nehéz feladat várt új működési helyén. A túlnyomó részben protestáns lakosságú városban, állami iskolát igazgatni s e mellett katolikus vallásos meggyőződésének is érvényt szerezni, nem könnyű feladat. És ő megállta helyét. A segesvári róm. kath. hitközség bizonyítványa szerint — kényes helyzetének dacára — mint hitbuzgó férfiú minden vallási köteleit példászerűen s a hitközség épülésére teljesítette, az istentisztelet emelésére ünnepélyes alkalmakkor hatásosan közreműködött.

Nevezetesen: kitünő, épületes orgonajátékával, éneklésével és nagy áldozatok árán figurális misék betanítása és előadása által.

Ime! uraim — egy hatalmas példa Rohn életéből: Exponált helyen, állami iskolánál működik és — bár talán helyzetén könnyíthetne az által, hogy erős katolikus érzéséből enged — ezt még sem teszi, sőt kötelességén felül dolgozik, áldozatot hoz egyháza érdekében.

Nincs szükségünk ilyen példákra napjainkban? Ó igen. Mert bár szomorú, de tagadhatatlan, hogy a kath. tanítóság soraiban igen sokan vannak, akik közömbös magatartásukkal egyes hit-hideg vagy vallástalan körök tetszését akarják kiérdemelni.

Rohn nem kereste az ily körök tetszését, barátságát. Neki szilárd meggyőződése volt, hogy: «a családnak, államnak és minden tudománynak, következésképpen a nevelésnek, hazafiságnak és műveltségnek is jogos létalapja egyedül a vallás». És mivel ez meggyőződése volt, jó példával járt elő vallási kötelességeinek teljesítésében. Szükségtelen T. Uraim — e helyen a példaadás fontosságát hangsúlyoznom. Nem is teszem azt, csak a megboldogult kartársunk életére mutatva mondom: Ne rejtegezzük vallásos meggyőződésünket senki kedvéért, hanem tettekkkel bizonyítsuk kath. voltunkat s szolgáljunk Istenünknek bátran buzgalommal.

Rohn mint igazán vallásos férfiú, nemcsak a vallásosság, hanem a hazafiság terén is kivette a munkából a maga részét. Részt vett a segesvári magyar kaszinó alapításában s egy magyar énekkar szervezésében, melynek vezetője, éltető lelke lett. Hazafias működésének elismerésül az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület nagyküüllőmegyei választmányának főjegyzőjévé választották. Midőn később Segesvárról távozott, Horváth László kir. tanfelügyelő a következőleg jellemzi őt, az általa kiállított működési bizonyítványban: «Ugy igazgatói, mint tanítói kötelességeit kiváló szakértelemmel párosult buzgalommal és szorgalommal végezte, mint szintén a közügyek terén is honfitársai bizalmát és becsülését kiérdemelte».

Ime: az igazi tanító mintaképét nyújtja nekünk segesvári működésével. Nemcsak az iskolában, hanem a templomban, a társadalmi életben szóval és tettekkel szolgál Istenének, hazájának és embertársainak.

Ha segesvári működését vizsgáljuk, szinte szűknek, kicsinek látjuk a teret szemben az ő munkakedvével, munkabírásával. Nem is maradt ott sokáig, csakhamar tágasabb tere szőlította őt az Ur.

A soproni kath. iskolaszék a soproni kath. iskolák élére állította, mint igazgatót.

Ez az állás felelt meg az ő vallásos lelkületének, nemes ambíciójának.

Rohn itt minden erejét, minden tehetségét a kath. népnevelés emelésére, a kath. eszmék előtérbe hozására fordította.

Mint kitünő tanító a vezetése alatt álló iskolákat oly magas színvonalra emelte, hogy aki mintaiskolákat akart látni, azt Sopronban megtalálhatta. Mint hazafias tanító a magyarosítás mezején is babérokat aratott; mert vezetése alatt a soproni róm. kath. iskolák annyira magyarosodtak, hogy olyan gyermekek, akik az I-ső osztályba kerülve egy szót sem tudtak magyarul, a IV. osztályig úgy megmagyarosodtak, hogy a középiskolákban derekasan megállták helyüket. Ezért az érdemeiért az akkori kultuszminiszter, gróf Csáky Albin elismerését fejezte ki neki.

Az iskolán kívül sem nyugodott.

A soproni és sopronvidéki róm. kath. Nepitanító-Egyesületnek vezetője, lelke, mindene volt. Meg volt ehhez minden tehetség benne. Az akarat, a körültekintő tapintat, a törhetetlen erély, a széleskörű tudás, a munkakedv és munkabírás, a szó és toll hatalma. Az általa vezetett egyesület csakhamar mintaképül szolgálhatott a kath. tanítóegyesületeknek.

De ki tudná mind elszámolni — bár csak nagy vonásokban is — az ő sokoldalú áldásos munkásságát.

A kath. közéletben is tevékeny részt vett. Ott állott a kath. nagygyűlések bölcsojénél is és közremunkált arra, hogy a csecsemőből élet-erős ifjú váljék. Az első nagygyűlésen — mely tndvalemőleg Sopronban folyt le — az illusztris szónokok között ott találjuk őt is. A vallásos nevelés fontosságáról és szükséges voltáról beszélt.

Elképzelhetjük, hogy mily hatással, hiszen szívéből, lelkéből beszélhetett. Ő csak azt sürgette, azt kívánta, aminek helyességéről szíve, lelke és bőséges élettapasztalata győzte meg.

Rövid erre egy emlékbeszéd kerete. De mégsem hagyhatom említés nélkül munkásságát a kath. Tanügyi Tanácsban. Mit mondjak erről? Hiszen önök, régebbi tagjai e díszes testületnek, jobban tudják, mert látták, tapasztalták az ő munkásságát. Tanúi voltak annak a lelkiismeretes munkának, melyet mint Tanácsstag végzett. De ez nem is lehetett másképpen.

Neki a kath. tanítás, nevelés tere haremző volt. S ő mint képzett, rátermett katona tudta, hogy minden tért, minden talpalatnyi tért fáradtsággal, odaadással kell meghódítani és megtartani. Pihenésre, tétovázásra nincs idő, mert az ellenség folyton mozog, folyton támad. Mint jó katona, nem is pihen. Fáradtságot nem ismer, a harcban el nem fáradt soha. Pihenésre nem vágyott, mert tudta, hogy a pihenés térvesztést jelent.

Dicsőségért, elismerésért nem ahítozott, mert ő Istenért és hazáért harcolt, a legszentebb ideálokért küzdött s ezen ideálok dicsőséges győzelme volt az ő dicsősége is.

Ime T. Uraim! nagy vonásokban bemutattam boldogult Tagtársunk működését, bemutattam ideális gondolkozását, nemes lelkét, amely már elhagyta porhüvelyét. De ha ő el is távozott

4. A Fonciere. Felkérésünkre eddig választ csak az «Adria» nem adott.

Még alázattal kijelentjük, hogy az egyes egyházmegyékben ily módon begyűlt jövedelmet az Iskolaegyesület illetékes egyházmegyei köre, az egyházmegye területén fennálló népoktatási szükségletekre fordítja; tehát még az ily befolyó jövedelmet is maga az egyházmegye használja föl elsősorban s csak bizonyos hányada esik a szegényebb egyházmegyék nagyobb szükségletének gyamolítására.

De nemcsak Iskolaegyesületünk remél az egységes biztosításból évenként 200—250 ezer K jutalékot, hanem az illető biztosító feleknek biztosítási feltételei is tetemesen olcsóbbak lesznek. Tehát a püspöki, káptalani, plébániai, iskolai és egyéb egyházi javakra nézve is ezentúl kevesebb kiadást jelentene az egységes biztosítás, amiről adatszerűen is meggyőződünk.

Ezekből az adatokból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a biztosító intézetek az Iskolaegyesület szervezetében létező egyházmegyei köröket és plébániai csoportokat oly szervezetnek ismerték fel, amely szervezet a biztosításoknál alkalmazott ügynöki teendőket kellőleg megoldani tudja s így ezt az eszmét, amely már különféle formában felvetett. Egyesületünkkel éppen ezen szervezettel fogva könnyen megvalósíthatónak s így az eszmét a kivitelre teljesen idő és alkalomszerűnek ítélték meg, amiből sem a biztosító felekre, sem a biztosító intézetre semminemű nehézség elő nem fordulhat. Haszna a biztosító feleknek az olcsóbb biztosítási feltételek és az a tudat, hogy a kath. népoktatási intézetek szükségletének fedezésére 200—250 ezer korona évi oly jövedelem gyűl össze, amelyet eddig nem az Egyház élvezett. Az az őszinte lelkesedés, amellyel az Iskolaegyesület magasztos céljait szolgálja az ügyvezető igazgatóság vállalkozott, arra indítja, hogy mély hódolattal esedezik Főmagasságod kegyes színe előtt, méltóztassék bölcs belátása szerint a nagymélt. püspöki kar tanácskozmánya elé vezérelni ezen ügyünket, határozná el a nagyméltóságú püspöki kar, hogy az eszmét elvben elfogadja és magas szavával utasítja az Országos Katholikus Iskolaegyesületet, hogy azt megvalósítsa. Hódoló tisztelettel megújítva legalázatosabb kérésünket stb.

Úgy értesültünk, hogy a nagymélt. püspöki kar f. hó 19-én tartott tanácskozásán már foglalkozott is az ügygel; ez a körülmény csak arra buzdíthatja az Iskolaegyesület ügyvezető igazgatóságát, élén *Giesswein* Sándor apát-elnökkel, hogy a részletesebb adatok egybegyűjtésével teljes képét tárja fel az eszme megvalósítására vezető módokat. Ily módon tényleg elérhetjük azt a kedvező helyzetet, hogy már a közel jövőben tekintélyes összeg áll a kath. népoktatási intézetek fejlesztésére és fentartására az érdekelt tényezők minden újabb megterhelése nélkül, s az az összeg, amely eddig mint a talaj-

víz észrevétlenül szétfolyt, ezentúl egy patakba terelődve hatásosan szolgálja majd a kath. iskolák védelmét. Adja Isten.

Rohn Nándor emlékezete.

Öreges K. emlékbeszéde, melyet a legutóbbi Tanácsülésen tartott.

Mai összejövetelünknek, gyűlésünknek a rendes munkásság mellett egy szomorú feladata is van. Szomorú, mert itt, e helyen, e gyülekezetben, ahol az élet számára dolgozunk, a katolikus oktatás, nevelés útjait egyengetjük, a kerülhetetlen halál munkájáról kell megemlékeznünk. Egyik boldogult buzgó társunk, a katolikus népoktatás kidőlt oszlopos tagja iránt kell lerónunk kegyeletünk adóját. Nem a szokás hatalma készíteti erre a katolikus Tanügyi Tanácsot, hanem az elhunytnak igazi érdemei.

Mert Rohn Nándor soproni igazgatótanító valódi, elenyészhetetlen érdemeket szerzett s működése oly mély nyomokat hagyott a népnevelés országútján, hogy mulasztás volna e nyomokat figyelmen kívül hagyva az enyészetnek szóltanul átengednünk.

Nem! nem tehetjük ezt. Nem tehetjük, mert emléke kegyeletre méltó; de nem tehetjük azért sem, mert nekünk kath. tanítóknak szükségünk van világító tüzekre, melyek útjainkat jelöljék, szükségünk van példákra, amelyek törhetetlen buzgalomra, lankadatlan kitartásra ösztönözzenek.

Rohn Nándor működése világító fátylaként lobog előttünk, amelyet bátran követhet minden kath. tanító. Az ő működése világos példa arra, hogy hogyan szolgálja minden kath. tanító a magyar hazában a vallásos népnevelés ügyét.

Lássuk csak mit tett, mit tanulhatunk tőle?

Az ő működése is úgy kezdődött, olyan igénytelen kicsike körre szorítkozott, mint annyi más tanító emberé.

Szülőfalujában, a pozsonymegyei Micsérd-Dénesden kezdi meg működését, édes atya mellett mint segédtanító. Ott bontogatja szárnyait, ahol öregatyja 42 évig, édesatyja pedig 47 évig tanítóskodott. Egy évi működés után már rendes tanítót választották meg. De csakhamar távozik, mert 1883-ban a vallás- és közokt. miniszter az újonnan szervezett segesvári állami elemi iskolához nevezte ki igazgató-tanítónak.

A 23 éves ifjúra nehéz feladat várt új működési helyén. A túlnyomó részben protestáns lakosságú városban, állami iskolát igazgatni s e mellett katolikus vallásos meggyőződésének is érvényt szerezni, nem könnyű feladat. És ő megállta helyét. A segesvári róm. kath. hitközség bizonyítványa szerint — kényes helyzetnek dacára — mint hitbuzgó férfiú minden vallási köteleit példászerűen s a hitközség épülésére teljesítette, az istentisztelet emelésére ünnepélyes alkalmakkor hatásosan közreműködött.

Nevezetesen: kitünő, épületes orgonajátékával, éneklésével és nagy áldozatok árán figurális misék betanítása és előadása által.

Ime! uraim — egy hatalmas példa Rohn életéből: Exponált heiyen, állami iskolánál működik és — bár talán helyzetén könnyíthetne az által, hogy erős katolikus érzéséből enged — ezt még sem teszi, sőt kötelességén felül dolgozik, áldozatot hoz egyháza érdekében.

Nincs szükségünk ilyen példákra napjainkban? Ó igen. Mert bár szomorú, de tagadhatatlan, hogy a kath. tanítóság soraiban igen sokan vannak, akik közömbös magatartásukkal egyes hit-hideg vagy vallástalan körök tetszését akarják kiérdemelni.

Rohn nem kereste az ily körök tetszését, barátságát. Neki szilárd meggyőződése volt, hogy: «a családnak, államnak és minden tudománynak, következésképpen a nevelésnek, hazafiságnak és műveltségnek is jogos létalapja egyedül a vallás». És mivel ez meggyőződése volt, jó példával járt elő vallási kötelességeinek teljesítésében. Szükségtelen T. Uraim — e helyen a példaadás fontosságát hangsúlyoznom. Nem is teszem azt, csak a megboldogult kartársunk életére mutatva mondom: Ne rejteggessük vallásos meggyőződésünket senki kedvéért, hanem tettekkel bizonyítsuk kath. voltunkat s szolgáljunk Istenünknek bátran buzgalommal.

Rohn mint igazán vallásos férfiú, nemcsak a vallásosság, hanem a hazafiság terén is kivette a munkából a maga részét. Részt vett a segesvári magyar kaszinó alapításában s egy magyar énekkar szervezésében, melynek vezetője, éltető lelke lett. Hazafias működésének elismerésül az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület nagyküüllömegei választmányának főjegyzőjévé választották. Midőn később Segesvárról távozott, Horváth László kir. tanfelügyelő a következő jellemzi őt, az általa kiállított működési bizonyítványban: «Ugy igazgatói, mint tanítói kötelességeit kiváló szakértelemmel párosult buzgalommal és szorgalommal végezte, mint szintén a közügyek terén is honfitársai bizalmát és becsülését kiérdemelte».

Ime: az igazi tanító mintaképét nyújtja nekünk segesvári működésével. Nemcsak az iskolában, hanem a templomban, a társadalmi életben szóval és tettekkel szolgál Istenének, hazájának és embertársainak.

Ha segesvári működését vizsgáljuk, szinte szűknek, kicsinek látjuk a teret szemben az ő munkakedvével, munkabíráásával. Nem is maradt ott sokáig, csakhamar tágasabb tere szőlította őt az Ur.

A soproni kath. iskolaszék a soproni kath. iskolák élére állította, mint igazgatót.

Ez az állás felelt meg az ő vallásos lelkületének, nemes ambíciójának.

Rohn itt minden erejét, minden tehetségét a kath. népnevelés emelésére, a kath. eszmék előtérbe hozására fordította.

Mint kitünő tanító a vezetése alatt álló iskolákat oly magas színvonalra emelte, hogy aki mintaiskolákat akart látni, azt Sopronban megtalálhatta. Mint hazafias tanító a magyarosítás mezején is babérokat aratott; mert vezetése alatt a soproni róm. kath. iskolák annyira magyarosodtak, hogy olyan gyermekek, akik az I-ső osztályba kerülve egy szót sem tudtak magyarul, a IV. osztályig úgy megmagyarosodtak, hogy a középiskolákban derekasan megállták helyüket. Ezért az érdemeiért az akkori kultuszminiszter, gróf Csáky Albin elismerését fejezte ki neki.

Az iskolán kívül sem nyugodott.

A soproni és sopronvidéki róm. kath. Néptanító-Egyesületnek vezetője, lelke, mindene volt. Meg volt ehhez minden tehetség benne. Az akarat, a körültekintő tapintat, a törhetetlen erély, a széleskörű tudás, a munkakedv és munkabírá, a szó és toll hatalma. Az általa vezetett egyesület csakhamar mintaképül szolgálhatott a kath. tanítóegyesületeknek.

De ki tudná mind elszámlálni — bár csak nagy vonásokban is — az ő sokoldalú áldásos munkásságát.

A kath. közéletben is tevékeny részt vett. Ott állott a kath. nagygyűlések bölcsőjénél is és közremunkált arra, hogy a csecsemőből élet-erős ifjú váljék. Az első nagygyűlésen — mely tudvalevőleg Sopronban folyt le — az illusztris szónokok között ott találjuk őt is. A vallásos nevelés fontosságáról és szükséges voltáról beszélt.

Elképzelhetjük, hogy mily hatással, hiszen szívéből, lelkéből beszélhetett. Ő csak azt sürgette, azt kívánta, aminek helyességéről szíve, lelke és bőséges élettapasztalata győzte meg.

Rövid erre egy emlékezés kerete. De mégsem hagyhatom említés nélkül munkásságát a kath. Tanügyi Tanácsban. Mit mondjak erről? Hiszen önök, régebbi tagjai e díszes testületnek, jobban tudják, mert látták, tapasztalták az ő munkásságát. Tanúi voltak annak a lelkiismeretes munkának, melyet mint Tanács-tag végzett. De ez nem is lehetett másképpen.

Neki a kath. tanítás, nevelés tere harcmező volt. S ő mint képzett, rátermett katona tudta, hogy minden tért, minden talpalatnyi tért fáradsággal, odaadással kell meghódítani és megtartani. Pihenésre, tétovázásra nincs idő, mert az ellenség folyton mozog, folyton támad. Mint jó katona, nem is pihent. Fáradságot nem ismert, a harcban el nem fáradt soha. Pihenésre nem vágyott, mert tudta, hogy a pihenés tervetést jelent.

Dicsőségért, elismerésért nem ahítozott, mert ő Istenért és hazáért harcolt, a legszentebb ideálokért küzdött s ezen ideálok dicsőséges győzelme volt az ő dicsősége is.

Ime T. Uraim! nagy vonásokban bemutattam boldogult Tagtársunk működését, bemutattam ideális gondolkodását, nemes lelkét, amely már elhagyta porhüvelyét. De ha ő el is távozott

4. A Fonciere. Felkérésünkre eddig választ csak az «Adria» nem adott.

Meg alázzal kijelentjük, hogy az egyes egyházmegyékben ily módon begyűlt jövedelmet az Iskolaegyesület illetékes egyházmegyei köre, az egyházmegye területén fennálló népoktatási szükségletekre fordítja; tehát még az ily befolyó jövedelmet is maga az egyházmegye használja föl elsősorban s csak bizonyos hányada esik a szegényebb egyházmegyék nagyobb szükségletének gyamolítására.

De nemcsak Iskolaegyesületünk remél az egységes biztosításból évenként 200—250 ezer K jutalékot, hanem az illető biztosító feleknek biztosítási feltételei is tetemesen olcsóbbak lesznek. Tehát a püspöki, káptalani, plébániai, iskolai és egyéb egyházi javakra nézve is ezen túl kevesebb kiadást jelentene az egységes biztosítás, amiről adatszerűen is meggyőződünk.

Ezekből az adatokból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a biztosító intézetek az Iskolaegyesület szervezetében létező egyházmegyei köröket és plébániai csoportokat oly szervezetnek ismernek fel, amely szervezet a biztosításoknál alkalmazott ügynöki teendőket kellőleg megoldani tudja s így ezt az eszmét, amely már különféle formában felvetett, Egyesületünkkel éppen ezen szervezettel fogva könnyen megvalósíthatónak s így az eszmét a kivételre teljesen idő és alkalomszerűnek ítélték meg, amiből sem a biztosító felekre, sem a biztosító intézetre semminemű nehézség elő nem fordulhat. Haszna a biztosító feleknek az olcsóbb biztosítási feltételek és az a tudat, hogy a kath. népoktatási intézetek szükségletének fedezésére 200—250 ezer korona évi oly jövedelem gyűl össze, amelyet eddig nem az Egyház élvezett. Az az őszinte lelkesedés, amellyel az Iskolaegyesület magasztos céljait szolgálja az ügyvezető igazgatóság vállalkozott, arra indítja, hogy mély hódolattal esedezik Főmagasságod kegyes színe előtt, méltóztassék böles belátása szerint a nagymélt. püspöki kar tanácskozmánya elé vezérelni ezen ügyünket, határozná el a nagyméltóságú püspöki kar, hogy az eszmét elvben elfogadja és magas szavával utasítja az Országos Katholikus Iskolaegyesületet, hogy azt megvalósítsa. Hódoló tisztelettel megújítva legalázatosabb kérésünket stb.

Ügy értesültünk, hogy a nagymélt. püspöki kar I. hó 19-én tartott tanácskozásán már foglalkozott is az ügygel; ez a körülmény csak arra buzdíthatja az Iskolaegyesület ügyvezető igazgatóságát, élén *Giesswein* Sándor apát-elnökkel, hogy a részletesebb adatok egybegyűjtésével teljes képét tárja fel az eszme megvalósítására vezető módzatoknak. Ily módon tényleg elérhetjük azt a kedvező helyzetet, hogy már a közel jövőben tekintélyes összeg áll a kath. népoktatási intézetek fejlesztésére és fentartására az érdekelt tényezők minden újabb megterhelhetése nélkül, s az az összeg, amely eddig mint a talaj-

viz észrevétlenül szétfolyt, ezentúl egy patakba terelődve hatásosan szolgálja majd a kath. iskolák védelmét. Adja Isten.

Rohn Nándor emlékezete.

Öveges K. emlékbeszéde, melyet a legutóbbi Tanácsülésen tartott.

Mai összejövetelünknek, gyűlésünknek a rendes munkásság mellett egy szomorú feladata is van. Szomorú, mert itt, e helyen, e gyülekezetben, ahol az élet számára dolgozunk, a katolikus oktatás, nevelés útjait egyengetjük, a kerülhetetlen halál munkájáról kell megemlékeznünk. Egyik boldogult buzgó társunk, a katolikus népoktatás kidölt oszlopos tagja iránt kell lerónunk kegyeletünk adóját. Nem a szokás hatalma készíti erre a katolikus Tanügyi Tanácsot, hanem az elhunytak igazi érdemei.

Mert Rohn Nándor soproni igazgatótanító valódi, elenyészhetetlen érdemeket szerzett s működése oly mély nyomokat hagyott a népnevelés országútján, hogy mulasztás volna e nyomokat figyelmen kívül hagyva az enyészetnek szóltanul átengednünk.

Nem! nem tehetjük ezt. Nem tehetjük, mert emléke kegyeletre méltó; de nem tehetjük azért sem, mert nekünk kath. tanítóknak szükségünk van világító tüzekre, melyek útjainkat jelöljék, szükségünk van példákra, amelyek törhetetlen buzgalomra, lankadatlan kitartásra ösztönözzenek.

Rohn Nándor működése világító fátylaként lobog előttünk, amelyet bátran követhet minden kath. tanító. Az ő működése világos példa arra, hogy hogyan szolgálja minden kath. tanító a magyar hazában a vallásos népnevelés ügyét. Lássuk csak mit tett, mit tanulhatunk tőle?

Az ő működése is úgy kezdődött, olyan igénytelen kicsike körre szorítkozott, mint annyi más tanító emberé.

Szülőfalujában, a pozsonymegyei Micsérd-Dénésden kezdi meg működését, édes atya mellett mint segédtanító. Ott bontogatja szárnyait, ahol öregatyja 42 évig, édesatyja pedig 47 évig tanítóskodott. Egy évi működés után már rendes tanítónak választották meg. De csakhamar távozik, mert 1883-ban a vallás- és közokt. miniszter az újonnan szervezett segesvári állami elemi iskolához nevezte ki igazgató-tanítónak.

A 23 éves ifjúra nehéz feladat várt új működési helyén. A túlnyomó részben protestáns lakosságú városban, állami iskolát igazgatni s e mellett katolikus vallásos meggyőződésének is érvényt szerezni, nem könnyű feladat. És ő megállta helyét. A segesvári róm. kath. hitközség bizonyítványa szerint — kényes helyzetnek dacára — mint hitbuzgó férfiú minden vallási kötelmeit példászerűen s a hitközség épülésére teljesítette, az istenisztelet emelésére ünnepélyes alkalmakkor hatásosan közreműködött.

Nevezetesen: kitünő, épületes orgonajátékával, éneklésével és nagy áldozatok árán figurális misék betanítása és előadása által.

Ime! uraim — egy hatalmas példa Rohn életéből: Exponált helyen, állami iskolánál működik és — bár talán helyzetén könnyíthetne az által, hogy erős katolikus érzéséből enged — ezt még sem teszi, sőt kötelességén felül dolgozik, áldozatot hoz egyháza érdekében.

Nincs szükségünk ilyen példákra napjainkban? Ó igen. Mert bár szomorú, de tagadhatatlan, hogy a kath. tanítóság soraiban igen sokan vannak, akik közömbös magatartásukkal egyes hit-hideg vagy vallástalan körök tetszését akarják kiérdemelni.

Rohn nem kereste az ily körök tetszését, barátságát. Neki szilárd meggyőződése volt, hogy: «a családnak, államnak és minden tudománynak, következésképpen a nevelésnek, hazafiságnak és műveltségnek is jogos létalapja egyedül a vallás». És mivel ez meggyőződése volt, jó példával járt elő vallási kötelességeinek teljesítésében. Szükségtelen T. Uraim — e helyen a példaadás fontosságát hangsúlyoznom. Nem is teszem azt, csak a megboldogult kartársunk életére mutatva mondom: Ne rejtegezzük vallásos meggyőződésünket senki kedvéért, hanem tettekkel bizonyítsuk kath. voltunkat s szolgáljunk Istenünknek bátran buzgalommal.

Rohn mint igazán vallásos férfiú, nemcsak a vallásosság, hanem a hazafiság terén is kivette a munkából a maga részét. Részt vett a segesvári magyar kaszinó alapításában s egy magyar énekkar szervezésében, melynek vezetője, éltető lelke lett. Hazafias működésének elismerésül az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület nagyküüllőmegyei választmányának főjegyzőjévé választották. Midőn később Segesvárról távozott, Horváth László kir. tanfelügyelő a következőleg jellemzi őt, az általa kiállított működési bizonyítványban: «Ugy igazgatói, mint tanítói kötelességeit kiváló szakértelemmel párosult buzgalommal és szorgalommal végezte, mint szintén a közügyek terén is honfitársai bizalmát és becsülését kiérdemelte».

Ime: az igazi tanító mintaképét nyújtja nekünk segesvári működésével. Nemcsak az iskolában, hanem a templomban, a társadalmi életben szóval és tettekkel szolgál Istenének, hazájának és embertársainak.

Ha segesvári működését vizsgáljuk, szinte szűknek, kicsinek látjuk a teret szemben az ő munkakedvével, munkabíráásával. Nem is maradt ott sokáig, csakhamar tágasabb tere szőlította őt az Ur.

A soproni kath. iskolaszék a soproni kath. iskolák élére állította, mint igazgatót.

Ez az állás felelt meg az ő vallásos lelkületének, nemes ambíciójának.

Rohn itt minden erejét, minden tehetségét a kath. népnevelés emelésére, a kath. eszmék előtérbe hozására fordította.

Mint kitünő tanító a vezetése alatt álló iskolákat oly magas színvonalra emelte, hogy aki mintaiskolákat akart látni, azt Sopronban megtalálhatta. Mint hazafias tanító a magyarosítás mezején is babérokat aratott; mert vezetése alatt a soproni róm. kath. iskolák annyira magyarosodtak, hogy olyan gyermekek, akik az I-ső osztályba kerülve egy szót sem tudtak magyarul, a IV. osztályig úgy megmagyarosodtak, hogy a középiskolákban derekasan megállták helyüket. Ezért az érdemeiért az akkori kultuszminiszter, gróf Csáky Albin elismerését fejezte ki neki.

Az iskolán kívül sem nyugodott.

A soproni és sopronvidéki róm. kath. Néptanító-Egyesületnek vezetője, lelke, mindene volt. Meg volt ehhez minden tehetség benne. Az akarat, a körültekintő tapintat, a törhetetlen erély, a széleskörű tudás, a munkakedv és munkabíráás, a szó és toll hatalma. Az általa vezetett egyesület csakhamar mintaképül szolgálhatott a kath. tanítóegyesületeknek.

De ki tudná mind elszámolni — bár csak nagy vonásokban is — az ő sokoldalú áldásos munkásságát.

A kath. közéletben is tevékeny részt vett. Ott állott a kath. nagygyűlések bölcsőjénél is és közremunkált arra, hogy a csecsemőből élet-erős ifjú váljék. Az első nagygyűlésen — mely tndvalemőleg Sopronban folyt le — az illusztris szónokok között ott találjuk őt is. A vallásos nevelés fontosságáról és szükséges voltáról beszélt.

Elképzelhetjük, hogy mily hatással, hiszen szívéből, lelkéből beszélhetett. Ő csak azt sürgette, azt kívánta, aminek helyességéről szíve, lelke és bőséges élettapasztalata győzte meg.

Rövid erre egy emlékbeszéd kerete. De mégsem hagyhatom említés nélkül munkásságát a kath. Tanügyi Tanácsban. Mit mondjak erről? Hiszen önök, régebbi tagjai e díszes testületnek, jobban tudják, mert látták, tapasztalták az ő munkásságát. Tanúi voltak annak a lelkiismeretes munkának, melyet mint Tanács-tag végzett. De ez nem is lehetett másképpen.

Neki a kath. tanítás, nevelés tere haremző volt. S ő mint képzett, rátermett katona tudta, hogy minden tért, minden talpalatnyi tért fáradsággal, odaadással kell meghódítani és megtartani. Pihenésre, tétozásra nincs idő, mert az ellenség folyton mozog, folyton támad. Mint jó katona, nem is pihent. Fáradságot nem ismert, a harcban el nem fáradt soha. Pihenésre nem vágyott, mert tudta, hogy a pihenés térvesztést jelent.

Dicsőségért, elismerésért nem áhitozott, mert ő Istenért és hazáért harcolt, a legszentebb ideálokért küzdött s ezen ideálok dicsőséges győzelme volt az ő dicsősége is.

Ime T. Uraim! nagy vonásokban bemutattam boldogult Tagtársunk működését, bemutattam ideális gondolkozását, nemes lelkét, amely már elhagyta porhüvelyét. De ha ő el is távozott

körünkből, ott maradtak azok az ideálok, amelyekért küzdött, nem haltak meg vele a nemes eszmék, amelyek őt tetre, munkásságra sarkaltak.

Ezek az ideálok, eszmék vezessenek minket magyar kath. tanítókat működésünk közben. Ezek buzdítsanak munkára! Ezzel tiszteljük meg elhunyt kartársunk emlékét, mely igazán méltó tiszteletünkre.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Utasítások a tanítók fizetésekiegészítésére vonatkozó kérvények folszerelésére. *Kivonat az esztergomi főegyházmegye f. évi XVIII. körleveléből.* Mindjobban merülnek föl a panaszok, hogy a főegyházmegyei kath. tanítók fizetésének kiegészítéséhez szükséges egyházbizottsági engedélyek kérelmezése, a díjlevelek kiállítása és a kérvények folszerelése nem szabályszerűen történik. Véget öhajtván vetni a bonyadaloknak, rendszeres és szabályszerű eljárás céljából a következő utasításokat adom: Az egyházbizottsági engedély kinyerése végett az iskolaszékek idevonatkozó határozata mindenkor benyújtandó. A határozatban ki kell tüntetni, mely tanító részére minő címen: fizetésekiegészítés, avagy korpótlék II. vagy III. vagy mindkettő kérelmezetik-e. A díjlevelé névre és a fizetés esedékességének megjelölésével állítandó ki. Jól megjegyzendő tehát, hogy a díjlevelnek magában kell foglalnia annak megállapítását: a tanító részére biztosított járandóságok mikor és mily részletekben történendő kiszolgáltatását, továbbá a tanító lakásának, illetőleg lakbérének az 1907. évi XXVII. t. e. 2. §-a értelmében való részletezését, nemkülönből 1/4 holdnyi kert, vagy annak nemléte esetén ellenértékül évi húsz korona készpénz élvezetét. Az iskolai költségvetésben mindenkor megjelölendő a kántortanítói, tanítói járandóságok forrása. A meg nem felelően kiállított díjlevelek és költségvetések maguk után vonhatják, hogy a kérvények elintézése a helyesbítési eljárás befejeztéig függőben marad. *A tanítók oklevelci vagy eredetiben, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban esatolantók.* A kérvényhez a *tantervek is esatolantók* és pedig a Miniszteri Utasítás 37. §-a alapján *részletesen kidolgozva.* (Részletes lecketerv.) Ujabbban Pozsony vármegye köz. bizottsága 214/1907. sz. a kelt utasítása az iskolaszék nyilatkozatát is beköveteli arra nézve, vajjon az iskola magyar tannyelvű-e, vagy sem: bekivánja továbbá a polgári község vagyonleltárát és azonkívül, ahol a kath. iskolának részben vagy egészben a politikai község a főntartója, annak a legutóbbi évről való költségvetését. Jelen rendeletem összefüggésben lévén az 1907. XXVII. t. e. végrehajtására kiadott 76.000. számú Miniszteri Utasítás idevonatkozó §§-aival, valamint a VIII., IX., XII., XIII. és XVI. körlevelekben foglalt 1290., 2300., 2860., 3210. és 4135. számú rendeleteimmel: újból megkívánom, hogy az iskolaszéki elnökök szorososan azokhoz tartsák magukat, a ker. tanfelügyelők pedig csakis teljesen hiánytalanul folszerelt kérvényeket juttassanak előterjesztésre. *Kiválban ügyelni kell arra, hogy a kérvények mellé esatolt okmányok az okmányjegyzék folyószámai szerint feltűni számokkal jeleztesse.*

EGYESÜLETI ÉLET.

Mayer Béla püspök ünneplése. A Kalocsa-egyházmegyei tanítószágnak nagy ünnepe volt: a tanítószágnak igazi atyjának, Mayer Béla püspöknek arcképét leplezték le a kalocsai Tanítók Házában, mely létezését leginkább neki köszönheti. A lélekemelő ünnepen Városv Gyula érsek úr is résztvett. Az ünnepélyt az intézet énekkeze nyitotta meg a Hymnuszszal. Ezután dr. Kis Erős Ferenc méltatta az ünnep jelentőségét, kiemelte, hogy Mayer

püspök egy negyedszázadon át vezette a főegyházmegyeiek tanügyét mint főtanfelügyelő. Munkabírása, nyugalmat nem ismerő erélye, szellemessége, avatott szonoki tulajdonságai míg egyrészt e főegyházmegye határain túl is ismertté tették nevét, másrészt újabb és újabb terhet szereztek számára és raktak vállaira. Kiválóságai méltánylásául a legmagasabb királyi elhatározás és az apostoli Szentszék kegye a szatmári püspöki trónra emelte mint apostoli utódot. Kalocsa társadalmá míg egyrészt meghatóttan vett búcsut a távozó ékes-ajkú püspöktől, másrészt szerencsekívánatait és áldását küldte utána kísérőjéül. Mindebből kiváló módon öhajította kivenni részét szívében e főegyházmegye tanítószága is: hiszen a távozó püspök 80 ezer korona alapítványával megeremeltette a szegény tanítók segélyalapját, keréssel távozása előtt pedig 25 éves tanfelügyelősége emlékére 25 ezer koronát adott a Tanítók Háza kibővítésére, úgy hogy épen akkor csaknem egészen szegényvé tette magát a tanítók iránti szeretetből, mikor a püspöki trónra kellett volna lépnie. Sajnálkozását fejezi ki, hogy az ünnepe püspök nem jöhetett, betegsége Zomborban tartja lekötve. De hála az Istennek, az utóbbi időben öröndetesebb hírek érkeznek. Excellenciád kegyes engedelmevel — úgymond — hulljon le a képről a lepel. Erre Városv Gyula dr. érsek méltatta az ünnepe püspök érdemeit. Mayer Béla püspök jeles tulajdonait most értjük csak meg igazán, mert érezzük, kit vesztettünk el innen körünkből. Kiváló tulajdonságait, a tanítószágnak ügyének nemes szeretetét, mely szívében lakott, most értékeljük csak igazán. Az emberi szív legnemesebb értelme, a hála készíttette e szép emlékképet. Eljen mindenkor jó emléke közöttünk s különösen ez intézet növendékei szívében, kik oly sokat köszönhetnek neki. *Derauer József* a Tanítók Háza történetét olvasta föl. A Szózat éneklésével a szép ünnepség véget ért. A sikerült arckép Molnár Mihály topolyai tanító ügyes munkája.

IRODALOM.

Megjelent a Hetedik Katholikus Nagygyűlés Ekvönyve. A nyáron Pécsen lefolyt egyetemes gyűlésünk naplója immár előttünk fekszik, megújítván annak diadalmos emlékeit, maradandóvá téven s szerterasztván az ott fölvetett eszméket és javaslatokat. Ez a könyv világos enciklopédiája a keresztény szociológiának, mely nélkül a nép között vezérszerepre hivatottak — különösen a tanítók — el nem lehetnek. Kath. közéletünk élkelősége vonul föl itt előttünk, reámutatva a jelen és a jövő feladataira. Városv Gyula kalocsai érseknek, Zách Gyula pécsi püspök, a tanítók vezérének, *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspöknek külsőleg és belsőleg remek szónoklatait csak futólag emlíjük, míg sok számosat föl sem sorolhatunk, mivel szűk terünk nem engedi. Itt van *Gerely József* tanulmánya: *A kath. sajtópártolás országos szervezéséről*; *Prágay Irma* beszéde *Az ifjúság védelméről*; *Keményfy K.* Dániel előadása *Katholikus autonómia és iskola-ról*; *Wohlmuth Ernő* beszéde *a Népkönyvtárak-ról*; *Bakos Jánosé* a *Párbékkérdés-ről*; *Csernoch János* előadása. *Az egyház nevelési jogá-ról*; *Görcsöni Dénes* beszéde *Népfelvilágosítási feladataink-ról* stb. stb. Nincs oly aktuális kérdés, melyről itt fölvilágosítás, irányítás nem volna kapható. Ennél a könyvnél jobb szociális vezérvényet nem ismerünk. A 450 oldalas könyvnek ára 2 korona. Beszerzhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

A *Kis Pajtás* (szerkeszti Csöppike Csanika) 16-ik száma csupa karácsonyi hangulat. Beharangozás a közzelgő szent ünnepekre. Csupa dallam, amely édes visszhangra kelti a Jézuskát váró apró népséget. A páratlanul álló kedves gyermeklap megigézi a gyermekek-lekkeit. Minden sora nagy gondnal van összeállítva, hogy örvendezesse és elbájolja a kis pajtásokat. Nem ajánlhatjuk eléggé karácsonyi ajándécul a kedves gyermekujtságot. Megrendelhető: félvégre 3 kor. Cim: **Kis Pajtás, Budapest, VII., Thököly-út 16.**

Órangyal képes gyermekujáság. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ára egész évre 2 korona. Megrendelhető Győrben. Szerkeszti Kárpáti Endre. Kiadja Gladich Pál, magyarkimleai plébános. A legújabb szám igen tartalmas és változatos tartalommal jelent meg.

A Zászlónk karácsonyi száma igen gazdag, mondhatni az ifjúsági folyóiratok közt páratlan dús tartalommal jelent meg. *Ozoray* szép verse vezeti be a cikkek sorozatát. *Bed-Saur*, a világ tükre címen a szerkesztő mond el egyet-mást karácsonyi emlékeiből. Megható Domonkos Istvánnak, az «Alkotmány» kedvelt tárcáirójának elbeszélése, melyben egy kis fiú karácsonyi emlékeit festi. *Donázy* Ferenc a karácsonyi népszokásokról írt, *Buzna* Viktor, a «Zászlónk» ismert fizikusa azt mondja el, miképp lehet a telefon a legesekegyebb eszközökkel otthon elkészíteni. *Kincs* István és *Ujlaky* Dezso cikkein kívül van még a lapban mindenféle érdekes apróság, művészeti pályázat, rejtvények stb. Az új előfizetők számára nagy kedvezést nyújt a kiadóhivatal azzal, hogy számukra a lapot az elmúlt szeptembertől kezdve adja. Kedves karácsonyi ajándékokra nyújt alkalmat azzal is, hogy a lap 2., 3. és 5. évfolyamát jutányos áron adja.

A **gyónás** szükségességéről és hasznáról. Rövid oktatások. Irtá: *Szegür*. Fordította: *Boromisza Jenő* tanár. Székesfehérvár. Ára 50 fill. A székesfehérvári egyházmegyei hatóság jóváhagyásával.

Kérelem. Az Országos Magyar Katolikus Iskolaegyesület megalakult. Célját az alapszabályok körvonalazzák. E célok egy részének megvalósítására irányulnak: a legnagyobb Tanító, Krisztus szellemét megőrizni, erősíteni a nemzeti kultúrát szolgáló intézmények működésében. Az Egyesület feladatának megoldását azonban csakis a keresztény magyar társadalom erkölcsi és anyagi támogatása segítheti elő, ezért fölemeljük kérésünket röviden és határozottan: csoportosuljatok keresztény magyarok a kibontott zászló alá és adakozzon ki-kí tehetsége szerint az Egyesület céljaira. Az adománynak nem a nagysága, hanem az a tiszta szándék a legfőbb értéke, amellyel azt a magyar katolikus népoktatásügy oltárára letesszük. Hallja meg minden igaz magyar katolikus kérésünket és akkor katolikus népoktatási intézeteink fejlesztésére oly anyagi forrást teremtünk, amelyből intézményeink korszerű fejlesztését szeretett hazánk javára előmozdíthatjuk. Cim: *Orsz. Magyar Kath. Iskolaegyesület Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.*

Jegyzet. Az egyesület célja: 2. §. Az egyesület célja tisztán kulturális és így kizár köréből minden politikai irányzatot: feladata a keresztény magyar népnevelés előmozdítása, iskolák alapítása és segélyezése, valamint a keresztény műveltség terjesztése a család és az iskola által.

Az egyesület céljának elérésére szolgálnak: a) Katolikus iskolák, menedékházak, elemi iskolák, tanító- és tanítónőképző intézetek alapítása és segélyezése, az ifjúság hazafias nevelésével foglalkozó férfi és női szervezetek támogatása. b) Pénzerejéhez képest katolikus népoktatási intézetek számára építési kölcsönöket is engedélyez 40 évi törlesztésre; de az összes évi teher a tőke 4 1/2 százalékát meg nem haladhatja. c) Katolikus gazdasági és ipari ismétlő iskolák, szakiskolák alapítása és támogatása. d) Ifjúsági egyesületek szervezése: felnőttek oktatására tanfolyamok rendezése. e) Az egyesület feladatával összefüggő gyűlések tartása Budapesten és vándorgyűlések a vidéken. f) Folyóiratok, röpiratok, közhasznú ifjúsági iratok terjesztése, iskolai könyvtárak alapítása, vagy a meglévők támogatása. g) A vallásos és hazafias szellemben működő kiváló tanfériak jutalmazása.

Az egyesület tagja lehet: 7. §. Mindkét nembeli katolikus hívő. Minden rendes tag évenként legalább 1 koronát, vagy egyszersmindenkorra 25 koronát fizet az egylet pénztárába, ezenkívül az egyesületet tőle telhetőleg erkölcsi támogatásban is részesíti. Alapítótag az,

aki 400 koronát, pártfogó tag, aki 100 koronát és pártoló tagja az egyesületnek, aki 50 koronát ajándékoz az egyesület céljaira.

VEGYESEK.

Püspöki konferencia. A nagy mélt. püspöki kar f. hó 19-én a bibornok-hercegprímás budai palotájában tanácskozást tartott. A tanácskozáson, a lapok közlése szerint, elfogadta a püspöki kar az Országos Katolikus Tanügyi Tanács előterjesztését a tanítók fegyelmi ügyében, valamint megerősítette a nem magyar tannyelvű kath. iskolák tantervét.

Adomány. Az igali esperesi kerületből kilenc plébános tizenhét koronát adományozott a Veszprémben létesítendő Tanítók Házára. Ez adományt hálás szívvel köszöni a Tanítók Háza bizottsága.

A **Katolikus Iskolaegyesület** központi igazgatósága dr. *Giesswein* Sándor elnöklésével a minap ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya a templomok és iskolák egységes biztosítása érdekében a püspöki karhoz intézendő fölírat volt. Az eszme kivételével már sokan próbálkoztak, de az ügyönkség kérdésénél mindig hajótörést szenvedett az ügy. Most a Katolikus Iskolaegyesület praktikus szervezete e kérdést igen könnyen megoldhatja: saját kezelésébe véve a biztosítási ügyet. A kérdés megvitatásában résztvettek az elnökön kívül: *Ember* Károly, dr. *Mihályfi* Ákos és *Panajott* Miksa. A Katolikus Iskolaegyesület céljaira újabban a következő adományok érkeztek: gróf *Zichy* Nándor 25 kor., dr. *Giesswein* Sándor 200 kor., dr. *Wajdits* Gyula 50 kor. és *Kada* Mihály 5 kor.

Iskolaegyesületünk első karácsonyi ajándéka. Az Országos Katolikus Iskolaegyesületnek is megjött az első karácsonyi ajándéka, dr. *Rajner* Lajos püspök, általános érseki helynök 200 koronás adományaként. E nemes tett a nagylelkű főpápnak az iskolaügy iránt érző szeretetéről tesz tanuságot. Az Országos Katolikus Iskolaegyesületről különben igen meleg hangon emlékezett meg a karácsony alkalmából az «Esztergom» és a «Kalocsai Néplap». Az egyesület ügyvezető igazgatósága (Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-u. 28.) a legesekegyebb adományt is hálás köszönettel fogad.

Köszönet. A Szent-István-Társulat szíves volt a Nógrád vármegyében lévő mohorai elemi iskolának harminc darab könyvet a szegény iskolásgyermekek számára nagylelkűen adományozni az 1907/8. tanévre. Fogadja ez uton is a Társulat e szegény község nevében hálás köszönetemet. Mohora. *Francsits* Nándor iskolaszéki egyh. elnök.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Jönni fog. — **L. F.** Közlésre vár. — **B. P.** A kath. nem magyar tanítási nyelvű népiskolák tantervét értesülésünk szerint a nagymélt. püspöki kar megerősítette; kinyomatás után megrendelhető lesz a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében, Budapest, IV., Keeskméti-utca 2. sz. — **O. E.** Az államsegélyt kérő folyamodáshoz a díjlevél egy példánya melléklendő. — **A. F.** Ha a két korpótléket az államsegélyből nyerte, akkor 1907. júl. 1-től esedékes többletet az állam már ki is utalta, ellenkező esetben várnia kell, míg a fenntartónak az államsegélyért beadott kérvényét a miniszterium elintézi. A fenntartó 1910. év szept. 1-ig nyert időt a tanítói fizetések rendezésére. — **H. A.** Utána nézünk és a legnagyobb készséggel támogatjuk ügyét. — **B. P.** Az iskola igazgatója adja az engedélyt. Az iskolaszéki elnöke és egy tagja jelen van. — **L. J.** Kívánságát a legjobb akarat mellett sem teljesíthetjük. Legjobb volna egy közel eső községben tudatkozódni oly helyek után, ahová az illetőt elhelyezhetik. — **B. G.** Beérkezett. — **P. Gy.** A részletes lecketervet a tanterv és a kézikönyvek alapján maga a tanító készíti el a helyi viszonyokra való tekintettel. Ez a szükséges és helyes pedagógiai

eljárás. — **Cs. B.** Az új Rendtartási szabályzat egységesen rendezi majd az osztózkodást, ez idő szerint az egyházmegyei szokás az irányadó. Mindenesetre az évi jövedelem megfelelő hányada jut illeti. — **A** tandíj a beirataskor fizetendő. — **S. J.** Az állást lemondás nélkül el nem hagyhatja; ez fegyelmet vétés. — **Z. L.** Közzétettük. — **B. A.** Az érvényben levő püspöki utasítások értelmében a kath. tanító jelen van a hitoktatási órákon. A heti órák száma 4. Ebből kettő ismétlődő óra, melyet maga a tanító köteles ellátni. — **A. E.** Igen hajós. Rendelje meg a felsoroltak egyikét. Tárjuk egyferman alkalmas. — **F. N.** Közzétük. — **H. L. D.** A nagy szünitőről az 1868. évi XXXVIII. t. c. intézkedik. Az évközi szüniteket külön rendelkezés szabályozza. Ha a kántori teendőkhöz való segítséget a díjlevél előírja, akkor azt teljesítenie kell, ha pedig kántortanító, akkor a nagy szünitő alatt is ellátni köteles a teendőket. — **XII-12.** Mivel a kántori járandósággal együtt az 1000 korona törzsfizetés összegéig állapítandó meg nyugdíjigénye, úgy ezért, mint a korpótlék beszámolásáért folyamodást ír a miniszterhez, melyet az iskolaszék egyházi elnöke hivatalból betervezt a tanfelügyelőséghez. Mellékletek: díjlevél és a korpótlék kintalványozásáról szóló irat. 2. A fenntartó államsegélyért folyamodhat. 3. A hátralevő járandóságot az iskolaszék megkeresésére az illetékes közigazgatási hatóság behajtani köteles. — **F. L.** A törvény világosan kifejezi, hogy az 1893. évi összeírás érvényes. Ha az említett összeg a díjlevélben befoglaltatott, akkor az el nem vonható. — **F. A.** A szünitekről az új Rendtartási szabályzat részletesen intézkedni fog; ez idő szerint a régi gyakorlat követendő. — **L. J.** Levél ment.

Többeknek. Az államszárméleti törvény (1897. XX.) tiltja, hogy mált évre szóló igények a folyó évi költségvetés terhére érvényesíthetők s ennél fogva minden iskolának érdeke, hogy államsegély iránt benyújtandó kérelmét oly időben terjeltse be, hogy az a pótszámadási nyelvet végéig (március hó végéig) érdemileg elintézhető legyen. Ebben az esetben a tanító az államsegélyt 1907. évi július 1-től kapja. Ellenkező esetben csak 1908. évi január hó 1-től.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A binóci főkköztség róm. kath. iskolaszéke a kántortanító elhalálása folytán tót- és magyar tannyelvű iskolája részére félvre okleveles segédtanítót keres. Fizetése 1/2 évre 400 korona és egy szobából álló lakás; ha orgonálni és énekelni tud: szentmise- és temetés utáni szokásos díj és stóla. Az állás azonnal elfoglalható. Jelenkezések küldendők: Péchániai hivatal *Nádas*, Pozsony vm. 723 1—1

Győri püspöki megye.

Az alsó gallai róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet egy beteg tanító ideiglenes helyettesítésére 4—5 havi időtartamra. Fizetés havi 66 korona, egyszobás lakás fűtéssel. Kötelessége az I. és II. osztály tanítása. Kérvények az iskolaszék címére 1908. január 12-ig küldendők. 725 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Tornaszentandrás róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelem változott. Jövedelme: 4 kath. hold és 1324 öl szántóföld; 1391 öl rét; 8 köből rozs; 27 méter tűzifa beszállítva; 1/2 telek után

tegelletési jog; munkaváltság fejében 80 kor; lélekpénz 14 kor. stóla. 40—50 kor. miscalapítvány 14 kor. tandíj 265 kor., államsegély 432 kor. ismétlők után egyenként 1 kor. összesen 18—20 kor. Századrészföld használatra 3—4 hold. Új lakás és kert. Választás 1908 évi január 3-án d. e. 10 órakor. *Horváth Bálint*, plébános. 727 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Az újkörtvélyesi (Vas m. u. pósta: Körtvélyes, szentgotthárdi járás) róm. kath. kántortanítói állomás lemondás folytán üresedésbe jöven, erre 1908. január 15-re pályázat nyitattik. Javadalma: tisztességes új lakás kerttel, fekvőség, természetnyenyek, karc, fajárulék s egyéb szolgálmányok s készpénz stb. a díjlevél kimutatása szerint 800-60 kor.; 1000 koronáig kiegészítésére állami segélyt kérelmezünk. Kívánatra az iskolaszék hajlandó az ingatlanok utáni jövedelmet készpénzben kifizetni. Ezért tartozik a tanító a mindennapi (átlag 36) és ismétlő tanköteleseket vallás-erkölcsös oktatásban részesíteni, a kántoriakat elvégezni. (évi 6 vasárnapi istentisztelet). A kellően felszerelt kérvényeket 1908. évi január hó 14-ig bezárólag alulírtéhoz küldendők. Királyfalva, Vas m. *Baumgartner Ferenc* címzetes kanonok, esp.-pléb. isk. széki elnök. 726 1—1

A boncódíoldi róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma: lakás és gazdasági épületek kivül. 1. 3 kat. hold 216 öl szántóföld 700 kor. értékben 2. 1350 öl rét 60 kor. értékben. 3. A községek-től 520 korona készpénz. 4. Tandíjból 155 kor. 5. stóla 10 kor. összesen 845 korona. 1000 koronáig kiegészítésért államsegélyt kérelmezünk. Pályázók kérvényeiket december 29-ig, mely napon a választás is megejtetik, alulírtéhoz küldjék be. Személyes megjelenés kívánatlik. Az állás 1908. január 1-én elfoglalható. *Borsody János* plébános, iskolaszéki elnök. 722 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Veszprémoszlopi oszt. tanítói állásra január 5-ig pályázat hirdettetik. Fizetése 800 korona 1000 koronáig kiegészítésért folyamodunk. Egy butorozott szoba. Okleveles tanítók, tanítónők pályázhatnak. Állását évközben hasonlóval nem cserélheti föl. *Iskolaszék*. 724 1—1

Bold. Csima István, főkantor, országzserte ismeretes, kitünő összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakiszeretű gyászmise-éneket tartalmazó énekkönyve mélyen leszállított áron (4 frt helyett 2.50 frt ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyházán

691 3—4

Allamsegély - kérvény és mellékletei.

Utmutató, kérvénymintákkal és mellékleti űrlapokkal 2 korona

Tananyagbeosztási nyomtatvány

az évi tanmenetnek a róm. kath. vagy bármelyik Tanterv alapján tantárgyak és osztályok vagy osztályok és tantárgyak szerint külön lapokon.

Részletes Tanterv-nyomtatvány

az együttes osztályok tananyagának ugyanazon lapon való feldolgozására szolgáló füzetekben a VI. vagy V. oszt. számára 2 K. IV. oszt. 1-80 K. III. oszt. 1-60 K. II. oszt. 1-40 K. I. oszt. 1 K előleges beküldése mellett megrendelhető

Gyermes Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely.

712

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöl oltvány ezre 80 frt. Tele. ítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghíval, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra olva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sarfcher, Mézesfehér, Ezerjó, Erdői Bakator, Kövidinka, Mirkováci, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánati Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramoa. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. Port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökere 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból. Oltványaimért teljes teletösséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna meg elégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavaszti szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár negyedrészt kérem beküldeni. **Hegyi bor:** -iller, fehér 50 korona, vörös 60 korona.

SZÉKELY I. JÓZSEF

Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.

698 3-20

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanulóknak s lelkeseknek különös szavalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Már megjelent!

Kedvezményes árak!

Karácsonyi duda-játék (Pastorale) C dur

ára 1 korona helyett 60 fillér.

Karácsonyi és újévi ajándécul

Igen alkalmasak még a következő szép, hasznos és praktikus egyházi zeneművek:

Hazafias Mária-dalok I. (2 kor.), **II. legújabb** (2 kor.), **Mária-dalok I.** (1 kor.), **II.** (1 kor.), **III.** (2 kor.), **IV.** (1 kor.), **V.** (2 kor.), **VI.** (1 kor.). — **Miatyánk Ödvözlégy** (1 kor.).

Magyar dallamos ünnepi praeludiumok az összes hangnemekből (4 korona).

Megrendelhetők a fenti kedvezményes árakban (a pénz előzetes beküldése mellett) a szerző kollégánk címén: **Kontor Elek**, Budapest, VII., Thököly-út 42. sz., II. em., 6. ajtó. (Ugyanitt világi zeneművek is kaphatók.)

Elismert csak elsőrangú műre-
mek a valódi ZIMMERMANN-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésére megegyezés szerint.

Nagyon ajánlatos különlegesség: Zimmermann-féle
iskolaharmoniumok 150, 170, 190 és 220 kor.

Zimmermann-cég képviselője Ausztria-Magyarország részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-u. 8.

A Zimmermann-féle

harmoniumok művé-

sziesén vannak han-

golva s mindenütt fel-

tűnést keltenek elra-

gadóan szép összhang-

:: jukkal ::

Képes árjegyzék ingyen.

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

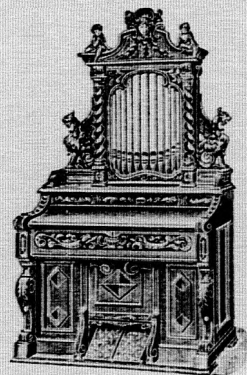
~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

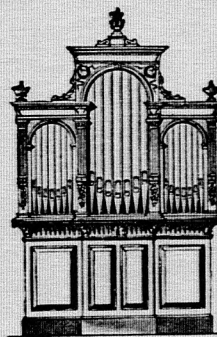
Nagyon elegáns elsőrangú pianino K 5 60.

☛ Csak a fenti cégnél kapható ☛
Prospektus ingyen. 456

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmo-
nium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom minden-
nemű templomi orgona-
és harmonium-készítésére
a legújabb légnyomatú,
(pneumatikus) cső-rend-
szer szerint, igen jutá-
nyos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javí-
tásokat, tisztításokat és hango-
lásokat olcsón vállalok el jót-
állás mellett.

Irodalmi ujdonságok.

A szociális tevékenység kézikönyve.
Irta Dr. Boroviczenyi Nándor. Ára füzve
450 K.

Sujánszky Antal szent beszédei. Ára
füzve 5 K.

X. Pius pápa életének és uralkodásá-
nak története napjainkig. Irta Frater
Aladár és Dr. Czaich Árpád Gilbert.
Füzve 6 K, kötve 12 K.

A magyar baptisták szervezete és hit-
vallomása. Irta Dr. Dudek János. Ára
füzve 160 K.

Sötét lapok — Fényes lapok. Irta
Dr. Tardos. Ára füzve 1 K.

Rózsa és Liliom. (Szűz szent Tekla.)
Történeti színmű az egyház bölcsőkorá-
ból öt felvonásban. Irta Dr. Bartalos
Gyula. Ára füzve 80 fillér, hangjegy-
gyel 1 K.

Örökzöld levelek. Árpádházi szent Erzsé-
bet asszony tiszteletére. Összegyűjté
Ruszka Antal Zoltán. Ára füzve 40 fillér.

Seneca erkölcsbölcsőlete. Irta Alleram
Gyula. Ára füzve 360 K.

A katolikus hitelemzés története
Magyarországon. Irta Érdújhelyi Meny-
hért. Ára füzve 7 K.

Jézus Krisztus egyházának története.
Irta Chobot Ferenc. Ára füzve I—III.
rész 22 K, kötve 28 K.

Magyarország társadalma XI. század
törvényiben. Irta Dr. Erdélyi László.
Ára füzve 3 K.

Jézus Krisztus születésének esztendeje
és a keresztény időszámítás. Irta
Huber Lipót. Ára füzve 60 fillér.

Csaplár Benedek emlékezete. Irta Prónai
Antal dr. Ára füzve 80 fillér.

Miért boldogtalan oly sok házaspár?
Vagyis a vegyesházasságról. Irta Reviczky
Aladár C. M. Ára füzve 16 fillér.

Népiratok

Magyar rabszolgák Amerikában. Igaz
történet. 252. szám. Irta Kacziány Géza.
Ára füzve 20 fillér.

Sok gyermek — sok áldás. 253. szám.
Irta A nép barátja. Ára füzve 16 fillér.

Szép Rozál romlása. 255. szám. Irta
A nép barátja. Ára füzve 20 fillér.

Karácsony az égben. 258. szám. Irta As-
teroid. Ára füzve 12 fillér.

Lurdské Damiatky. Dfa Dr.-a Damján
Vargha, podára Dr.-a Josef Janda. (Tót.)
Číslo 3. Ára 40 fillér.

Slepý Kôň. A či: Boh zaplati kazdiemu.
Najusal Stefan Kincs, Poslovenčil Jozef
Janda dr.-a. (Tót.) Číslo 6. Ára 6 fillér.

Maj Chrám Boži V. Uctivosti. Dfa
A. Németha, podára Dr.-a Jozef N.
Janda. (Tót.) Číslo 8. Ára 6 fillér.

Prokletstvo zla Jezika hi žalostan
dogogjaj ive, pavič Napisav Josip
Poszter. Priveo Stépan Diteljász. (Hyr.)
Číslo 1. Ára 6 fillér.

A fentiek kaphatók

a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkereskedésében: Budapest IV., Kecskeméti-utca 2. sz.